

Het samenbrengen van water management en water technologie is een hoofd-thema op de International Water Week*. Eén van de mensen die hier al ruime ervaring mee heeft is Michiel van Haersma Buma, dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Van Haersma-Buma: "Elk project is maatwerk en het aantal samenwerkende partijen wordt steeds groter"

In de Commandeurspolder werden, middels keukentafel-gesprekken, ook de bewoners bij de veranderingen betrokken

Delfland wil belangrijke bijdrage leveren aan wateragenda

Van Haersma Buma: "Governance is maatwerk"

Door Marlijn de Winter

"Het is ondenkbaar dat je nu een project start zonder dat je van te voren overleg hebt met je partners en betrokkenen", zo stelt Van Haersma Buma. "Maar voor een samenwerkingsverband kan je niet een richtlijn of vaste routing maken. Dat is altijd maatwerk waarbij respect voor elkaar en de wil tot samenwerken de belangrijkste pijlers voor succes zijn. Gelukkig zien alle organisaties tegenwoordig de noodzaak van een brede samenwerking in en probeert ook iedereen vanuit die houding een project op te zetten en uit te werken. Maar dat betekent niet dat de uitvoering makkelijker is geworden. De doelstellingen worden immers steeds breder en er is veel talent en creativiteit voor nodig om de verschillende uitgangspunten met elkaar te verenigen. 'Mooi en veilig' is bijvoorbeeld nu bij ons, bij een aantal projecten, het uitgangspunt, maar in de uitvoering is dit een lastige combinatie die van alle betrokkenen veel begrip en inlevingsvermogen vergt." Eén van de eerste 'mooi en veilig projecten' van Delfland was de Commandeurspolder (2008). Van Haersma Buma: "Om tot een goed resultaat te komen bedachten we hiervoor, als model voor het samenwerkingsverband, het ontwerpatelier. De doelstelling van het atelier was om de veiligheidsopgave

in samenhang met belangrijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden uit te werken." Landschapsarchitecten, ingenieurs, bewoners, gemeente Midden-Delfland, belangenorganisaties en medewerkers van het Hoogheemraadschap van Delfland brachten, aan de hand van tekeningen, de complete situatie in beeld. Daarna werd er besproken hoe ondermeer het kadeverbeteringsplan zo opgezet kon worden dat alle partijen er zich in konden vinden. "Je ziet dan direct dat mensen moeten leren denken in de begrippen van de andere beroepsgroepen. De technet moet kijken met de ogen van de landschapsarchitect en omgekeerd. Ze moeten elkaars taal leren en samen hun eisen van 'veiligheid' en 'mooi' vertalen naar een ontwerp waar iedereen mee tevreden is. En dat is soms lastig, vooral als je plannen moeten passen binnen een bepaald budget." Van Haersma Buma spreekt niet van een 'nieuwe manier van denken', maar wel van aanpassen en leren van elkaar. "Al jaren maken we de mensen bewust van de noodzaak om samen te werken. Maar we benadrukken dat het niet iets is wat je er bij doet, het moet een houding zijn, een gewoonte, waarbij je van het begin af aan de andere partijen bij je plannen betreft. Pas dan kan je tot goede resultaten komen."

Met 'Werk maken met water' laat de regio Delft-Rotterdam-Drechtsteden als meest geürbaniseerde Delta in Europa zien dat de regio functioneert als nucleus van de Economische topsector water. De regio ziet mogelijkheden om de watersector verder te ontwikkelen en heeft benoemd welke inzet vanuit het Rijk wordt verwacht. Het gezamenlijke doel is om de gehele keten van 'innoveren-implementeren-etaleren-exporteren' vorm te geven en tot een succes te maken.

Zoek regionale afstemming om werkzaamheden succesvol uit te voeren

Leden over de hele wereld hebben met dezelfde problematiek te maken

Omdat de samenwerkingverbanden 'maatwerk' zijn, gebruikt Delfland voor de verschillende projecten aparte organisatiestructuren, zoals het consortium Delft Blue Water. "Hierin werken het Hoogheemraadschap van Delfland en Delfluent Services samen met Evides Industriewater, Veolia Water Nederland en Rossmark Waterbehandeling (die overigens ook deelnemer zijn in Delfluent zelf)."

Gietwater

Een van de eerste projecten die Delft Blue Water heeft opgepakt is het realiseren van een alternatieve zoetwatervoorziening voor de glastuinbouw. Van Haersma Buma: "De vraag naar (hoogwaardig) zoet water neemt toe in de regio Delfland, terwijl het grondwater langzaam zouter wordt. Zo kan op den duur een probleem ontstaan met de beschikbaarheid van zoet water. Tegelijk pompt de nabijgelegen afvalwaterzuivering Harnaschpolder zijn 'zoete' effluent via een twaalf kilometer lange leiding naar de Noordzee. Wij kijken nu, middels het consortium Delft Blue Water, naar een alternatieve zoetwatervoorziening door het effluent op te werken tot gietwater voor de glastuinbouw."

Er zijn ook milieukundige en financiële redenen voor dit onderzoek. "De toepassing van zoet effluent als oppervlaktewater, boezemwater en/of gietwater betekent dat

dit niet verloren gaat in de zoute Noordzee. Zo hoeft het effluent dan niet via de twaalf kilometer lange leiding naar de zee te worden gepompt."

Brede ondersteuning

Behalve de vijf samenwerkende partijen binnen Delft Blue Water, is ook de Technische Universiteit Delft verbonden aan het project. De TU doet onder andere wetenschappelijk onderzoek naar de diverse filtratiestappen om meer inzicht te krijgen in de technologie en die te kunnen optimaliseren. Financieel wordt het onderzoek ondersteund door het Europese fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Commissie, Kansen voor West en Agentschap NL. Beheer en onderhoud.

Door de multifunctionele taak van bijvoorbeeld de waterkeringen noemt de dijkgraaf ook nadrukkelijk de noodzaak van samenwerking bij het beheer en onderhoud. "De zeekering van Delfland loopt bijvoorbeeld van Wassenaar tot aan de Nieuwe Waterweg bij Hoek van Holland en bestaat uit strand en duinen van verschillende breedten. Bij het onderhoud van de zeekering is de laatste jaren meer ruimte gekomen voor natuurlijke processen. Hieruit ontstond 'het dynamisch kustbeheer' waarbij bijvoorbeeld meer ruimte is ontstaan om de natuur in de duinen haar gang te laten gaan. Aspecten die besproken

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden heeft dit jaar ingestemd met het Convenant Clean Tech Delta. "Clean Tech Delta draagt bij aan versterking van de Zuidvleugel voor veiligheid, leefkwaliteit, innovatie, duurzaamheid en economie", legt dijkgraaf Michiel van Haersma Buma uit. Stadhavens en TU Delft hebben het concept Clean Tech Delta ontwikkeld. Het samenwerkingsverband moet samenhang gaan organiseren in alle regionale initiatieven in de Regio Rotterdam. Initiatieven als Stadhavens, Nationaal Watercentrum, RDM terrein, - Climate Campus, Science Port Holland, Delft Blue Technology, Watercentrum in Sciencecentre worden in Clean Tech Delta opgenomen.

Je kan de natuur stimuleren in combinatie met waterafvoer en berging.

Het hoogheemraadschap van Delfland en het Warmtebedrijf Eneco Delft (WBED) tekenden een samenwerkingsovereenkomst om warmte uit gezuiverd afvalwater (effluent) te gaan gebruiken voor stadsverwarming. Beide partijen streven ernaar dat deze warmtelevering uiterlijk in 2012 van start gaat.

moeten worden met de betrokkenen van groen, milieu en recreatie. En die denken ook weer mee met de plannen voor andere zeeweringen, zoals bij het onderhoud van de kaden. Want we willen niet alleen meer ruimte bieden voor natuurlijke processen, maar ook het aantal technische ingrepen verminderen. Dat heeft geleid tot meer ecologisch onderhoud van dijken en kaden waardoor onder meer een deel van de begroeiing aan de waterkant blijft staan. Ook het tijdstip en de manier van onderhoud kunnen worden aangepast. Zo wordt de natuur gestimuleerd zonder dat de functie van dijken en kaden in gevaar komt, maar dat kan alleen als je met alle betrokkenen zowel de plannen als het onderhoud en beheer samen opzet en uitvoert." Van Haersma Buma noemt nog verschillende andere voorbeelden van de nieuwe samenwerking. Zo werkt Delfland samen met onder meer de gemeenten om in de totale afvalwaterketen kosten te besparen. Bij veel projecten worden ook de bewoners nauw betrokken zoals bij het project Commandeurspolder. Hier zijn we begonnen met keukentafelgesprekken om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren. Op die manier zijn de voorkeursvarianten en de ontwerpen van de landschapsplannen met inbreng van alle betrokkenen uitgewerkt in definitieve ontwerpen. Maar ook hier zie je dat het project alleen succesvol kan zijn als iedereen bereid is en

zich inzet om tot een gezamenlijke oplossing te komen."

Over je grens

Integraal werken is niet alleen belangrijk als het gaat om de projecten in je eigen of naaste omgeving. "Door intensief samen te werken en kennis en informatie te delen, kunnen we nieuwe inzichten en ideeën realiseren. Kennis die niet alleen voor onze omgeving, of alleen voor Nederland, interessant is. Landen over de hele wereld hebben met dezelfde problematiek te maken. Onze projecten en manier van werken zijn voor veel landen interessant en met onze resultaten ondersteunen we de positie van Nederland als waterkennisland. Maar door de samenwerkingsverbanden kunnen we ook de opgedane kennis direct gebruiken. Het zou toch zonde zijn als die verloren gaat en als we die dan vanuit het buitenland moeten inkopen."

In dit verband noemt de dijkgraaf nog één van de laatste initiatieven waar Delfland nauw bij betrokken is. "Deze zomer heeft het Topteam water de agenda 'Water verdient het' aan minister Verhagen aangeboden.

Deze agenda geeft advies over het versterken van de watersector en de accenten die de minister het beste kan leggen om de Nederlandse positie op het gebied van water- en delatetechnologie verder uit te bouwen. Rotterdam,

Er is geld nodig om bedrijvigheid op het gebied van deltatechnologie en scheepsbouw activiteiten een krachtige impuls te geven.

Delft, de Drechtsteden, het Hoogheemraadschap van Delfland, de provincie Zuid-Holland en de Kennisalliantie hebben met de propositie 'Werk maken met water' een gezamenlijke bijdrage geleverd. Van Haersma Buma: "Wij hebben hiermee de ambitie om aan de realisatie van deze wateragenda een belangrijke bijdrage te leveren" Alle initiatieven ten spijt, je vraagt je af of we door het instellen van steeds nieuwe water organisaties, kenniscentra, top-teams, samenwerkingsverbanden en het benoemen van water-regisseurs en -ambassadeurs, de water wereld door de golven de zee niet meer ziet. Van Haersma Buma: "Daar moet je natuurlijk voor oppassen, zeker als je je positie naar het buitenland toe wilt behouden. In andere landen is de besluitvorming anders geregeld waardoor het proces sneller gaat. Voor ons zie je echter dat we door een nauwe samenwerking elkaar ook kunnen opjagen zodat het proces toch snel gaat. En door de kruisbestuiving van kennis en informatie komen wij met een duurzaam en doordacht resultaat wat ervoor zorgt dat de projecten ook voor de toekomst waardevol en bruikbaar zijn. Duurzaamheid, veiligheid, (leef)kwaliteit, effectiviteit en innovatief zijn daarbij sleutel woorden waarmee Nederland zijn toppositie heeft bereikt en ook zal behouden. Alleen door samen te werken kan je dat tot stand brengen en vasthouden.

De dijkgraaf is tevreden met de huidige manier van werken maar dat betekent niet dat hij nu de volgende twee jaar van zijn zesjarige ambtstermijn achterover gaat zitten. Er is nog ontzettend veel te doen, ook op het gebied van samenwerking. Van Haersma Buma: "Elk project is maatwerk en het aantal samenwerkende partijen wordt steeds groter. Daarbij zorgen de bezuinigingen ervoor dat we constant alert en creatief moeten zijn om de doelen te realiseren. Ook het hoogheemraadschap moet fors bezuinigen. Een moeilijke opgave als je bekijkt hoe veel inzet er van onze mensen wordt gevraagd door de klimaatuitersten. Bijvoorbeeld eerst de droogte in het voorjaar en toen de natte periode in de zomer. Met minder mensen moeten we veel meer werk doen. Dat is een spanningsveld waar ook veel energie in gaat zitten om dat goed op te lossen.